

Vesti

Nedelja američke kulture i društva

Četvrtu Nedelju američke kulture i društva otvorili smo 28. marta. U okviru radionice profesori različitih odeljenja Filozofskog fakulteta govorili su (i govoriće nam) o brojnim herojima, superherojima i antiherojima. Nedelja američke kulture i društva trajaće do 2. aprila, a mi ovde predstavljamo prve dane radionice, događaje i predavanja koja su ih obeležila.

Radionicu su otvorili u ponedeljak John Ginkel, otpravnik Ambasade SAD, prof. dr Radina Vučetić upravnica Centra za američke studije i prof. dr Milan Stančić, prodekan za nauku Filozofskog fakulteta. Nakon ovoga usledila su predavanja prof. dr Simone Čupić, „Južnjačke heroine: Southern belle & Mammy“, prof. dr Radine Vučetić „Fight for Power: heroji borbe za rasnu jednakost“ i predavanje doc. dr Nikole Krstovića o Tomasu Džefersonu.

▲ doc. dr Nikola Krstović

▲ prof. dr Radina Vučetić

▲ prof. dr Simona Čupić

▲ John Ginkel, otpravnik poslova Ambasade SAD, upravnica Centra za američke studije prof. dr Radina Vučetić, prodekan za nauku prof. dr Milan Stančić

Fulbrajt i prijatelji

Na izborima održanim 30. aprila izabrano je novo rukovodstvo Udruženja „Fulbrajt i prijatelji“. Za predsednika je izabran prof. dr Ivan Vujačić, a za potpredsednicu prof. dr Radina Vučetić, upravnica Centra za američke studije!

Nedelja američke kulture i društva

Drugi dan Nedelje započeli smo predavanjima prof. dr Milana Vukomanovića „American Jesus“ i prof. dr Milana Ristovića „Sitting Bull, Crazy Horse i general Caster – mit i popularna kultura“. Ovog dana prezentacije na temu „Heroji mog detinjstva“ održali su i saradnici Centra za američke studije i doktorandi Vukašin Zorić i Katarina Beširević.

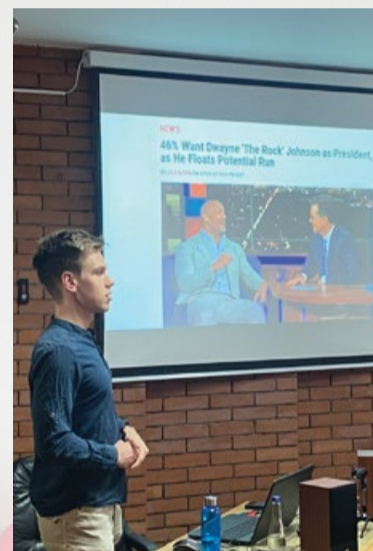
▲ prof. dr Milan Ristović

▲ Katarina Beširević

▲ prof. dr Milan Vukomanović

▲ Vukašin Zorić

Prof. dr Dubravka Stojanović započela je treći dan radionice predavanjem o AOC (Alexandria Ocasio-Cortez). U nastavku dana slušali smo izlaganja prof. dr Isidore Jarić o Share Hite i prof. dr Jasmine Čubrilo na temu „Super Heroes: Art“.

▲ prof. dr Dubravka Stojanović

▲ prof. dr Isidora Jarić

▲ prof. dr Jasmina Čubrilo

Nedelju američke kulture i društva nastavljamo i posle ovih predavanja, a detalje o daljem toku radionice prenećemo u narednom broju Newslettera. Očekuju nas još dva dana predavanja, gostujuće predavanje Holly Zardus atašea za kulturu Ambasade SAD, naš tradicionalni pab kviz i poseta Jugoslovenskoj kinoteci.

To be continued...

Ljubinka Trgovčević Mitrović

Centar za američke studije Filozofskog fakulteta u Beogradu sa tugom i zahvalnošću oprašta se od profesorke Ljubinke Trgovčević Mitrović (1948–2022). Istaknuta srpska i jugoslovenska istoričarka preminula je 4. marta nakon kratke, ali teške bolesti. U znak sećanja, osvrnućemo se na njen ispunjen život i bogati naučni opus, sa naročitim fokusom na dostignuća u polju američkih studija.

Ljubinka Trgovčević, naša Buba, rođena je u Sarajevu, a istoriju je diplomirala (1971), magistrirala (1974) i doktorirala (1984) na Filozofskom fakultetu u Beogradu. Na Istorijskom institutu SANU je od 1972. do 2001. godine prošla kroz čitav cursus honorum naučnice, od asistentkinje do naučne savetnice. Svoju „kuću“ je promenila 2001. godine, kada je izabrana u zvanje redovne profesorke na Fakultetu političkih nauka, na kojem je radila do odlaska u penziju 2016. godine. Paralelno sa angažmanom u nauci i nastavi, prof. Trgovčević bila je i politički aktivna. Bila je delegatkinja u Skupštini SR Srbije (1982–1986) i članica Predsedništva SR Srbije (1986–1988). Zbog suprotstavljanja usponu i režimu Slobodana Miloševića, prof. Trgovčević ostaće upamćena kao angažovana intelektualka, koja se nije mirila sa rastućim nacionalizmom i njegovom tragičnom posledicom – ratom.

Pored svog centralnog istraživačkog interesovanja za istoriju nauke, intelektualne elite i žena u Evropi i Srbiji, prof. Trgovčević je izučavala i američku istoriju. Svojim publikacijama otela je od zaborava brojne Amerikanke koje su se istakle kao humanitarne i zdravstvene radnice u Srbiji tokom i nakon Prvog svetskog rata, poput Mejbel Grujić. Pored toga, na FPN je od 2006. izvodila predmet Istorija SAD u okviru master programa Studije SAD. Iste, 2006. godine, bila je na studijskom boravku u SAD, na Univerzitetu Pitsburg. Uredila je zbornik radova „**125 Years of Diplomatic Relations between the USA and Serbia**“, koji je objavljen 2008. godine i koji je postao polazište za izučavanje srpsko-američkih odnosa. Svoje poslednje predavanje održala je upravo na temu iz istorije SAD – u decembru 2021. godine govorila je studentima o eri progresivizma i ulasku Sjedinjenih Država u Prvi svetski rat.

Profesorka Trgovčević u uspomeni bližnjih ostaće zbog svoje nesebične podrške, naročito mladima, saveta, i neizmerne energije i predanosti. Studenti na Fakultetu političkih nauka pamtiće je kao izvrsnu predavačicu, a studenti sa Filozofskog fakulteta kao dobrotvorku koja je ustanovila nagradu koja nosi ime velikog istoričara i njenog životnog saputnika, Andreja Mitrovića. Svim srcem je podupirala osnivanje i rad našeg Centra za američke studije. Najdragoceniji amanet, njeno historiografsko delo, ostaje kao večno svedočanstvo radoznalog i kreativnog uma, koji je pronicao u najsuptilnije slojeve prošle stvarnosti.

Nina Mej Mekini u Beogradu

Nina Mej Mekini (Nina Mae McKinney) proslavila se u međuratnom periodu kao glumica, igrачica i pevačica tumačeći jednu od glavnih uloga u filmu „Aleluja“ (1929), prvom holivudskom mjuziklu sa kompletno afroameričkom postavom. Američka štampa i javnost nazivali su je „**crnom Klarom Bou**“, dok su beogradske novine pisale o njoj kao o „**novoj crnoj zvezdi, naslednici Džozefine Bejker**“.

Odigraivši svoju prvu veliku filmsku ulogu, Nina Mej krenula je 1930. na turneju po Evropi, u okviru koje je posetila i Jugoslaviju. Nakon boravka u Zagrebu, mlada holivudska zvezda stigla je i u Beograd, 3. marta 1931, gde je već na železničkoj stanici dočekana sa ovacijama i buketima cveća. Prema izveštavanju „Politike“, Nina Mej ovom prilikom je izjavila kako se oseća „**kao među svojim**“. Tokom svog dvodnevnoг boravka u Beogradu američka glumica je više puta nastupala u „**Luksoru**“ uz pratnju

beogradskog džez orkestra „Džoli bojs“. Na opšte oduševljenje publike i novinara, Nina Mej je na aplauz i pozdrave odgovorila sa „**hvala**“. U Beogradu je dobila „**razne toaletne sitnice sa našim nacionalnim amblemima**“ od juvelirnice Stefanović, posetila je redakciju „Politike“ i delila autograme publici.

Nina Mej je tridesetih godina napustila Ameriku i svoju uspešnu muzičku i pozorišnu karijeru nastavila je u Parizu.

Опет је једна црна звезда дошла у Београд

— И млади љубитељи филма срдечно је дочекали —

Нина Меј пред београдском железничком станицом

▲ „Politika“, 3.3.1931.

▲ „Ilustrovano vreme“, 7.3.1931.

Američka pomoć u vreme epidemije variole vere

Sredinom marta 1972. godine bilo je jasno da je virus variole vere zahvatio Jugoslaviju. Zahvaljujući brzom i prikladnom reagovanju lekara i medicinskog osoblja, ali i državnog vrha, samo sedam do deset dana nakon identifikovanja varirole kod pacijenata počela je masovna vakcinacija jugoslovenskog stanovništva, koja je doprinela brzom suzbijanju ovog izuzetno smrtonosnog virusa. Američka pomoć Jugoslaviji u tim danima bila je od izuzetnog značaja.

Najveći broj vakcina u Jugoslaviju stigao je iz Kine, SAD, SSSR, Švajcarske i od Svetske zdravstvene organizacije, koja je u pomoć poslala i svog najvećeg stručnjaka za velike boginje, Donalda Hendersona, američkog epidemiologa koji je predvodio kampanju SZO za iskorenjivanje velikih boginja. Ipak, najveća pomoć Sjedinjenih Država ogledala se u isporukama „**džet pištolja**“ („jet-injection“ aparata), koji su izuzetno ubrzali proces vakcinacije. Za sat vremena je medicinsko osoblje ovim aparatima moglo da vakciniše i do hiljadu ljudi, a američki CDC („Centers for Disease Control and Prevention“) poslao je i pet lekara i jednog tehničara koji su obučili jugoslovenske zdravstvene radnike da rukuju ovim aparatima za vakcinaciju. Vakcinacija „džet pištoljima“ nije bila samo efikasnija, već je bila i manje bolna i izazivala je manju reakciju na koži, a ovi aparati bili su u potrebi u Beogradu od aprila 1972. godine.

◀ Vakcinacija za vreme epidemije varirole, Arhiv Jugoslavije, TANJUG, br. 23901-59

Aaron S. Lecklider, **Love's Next Meeting. The Forgotten History of Homosexuality and the Left in American Culture**, Oakland: University of California Press, 2021.

Stounvolska pobuna 1969. označila je početak kraja represije i diskriminacije nad seksualnim manjinama u Sjedinjenim Državama, koliko god proces emancipacije bio spor i postepen. Uvreženo je mišljenje da je pre Stounvolske pobune čak i američka levica odbijala seksualne manjine, posmatrajući ih kao proizvod buržoaske dekadencije.

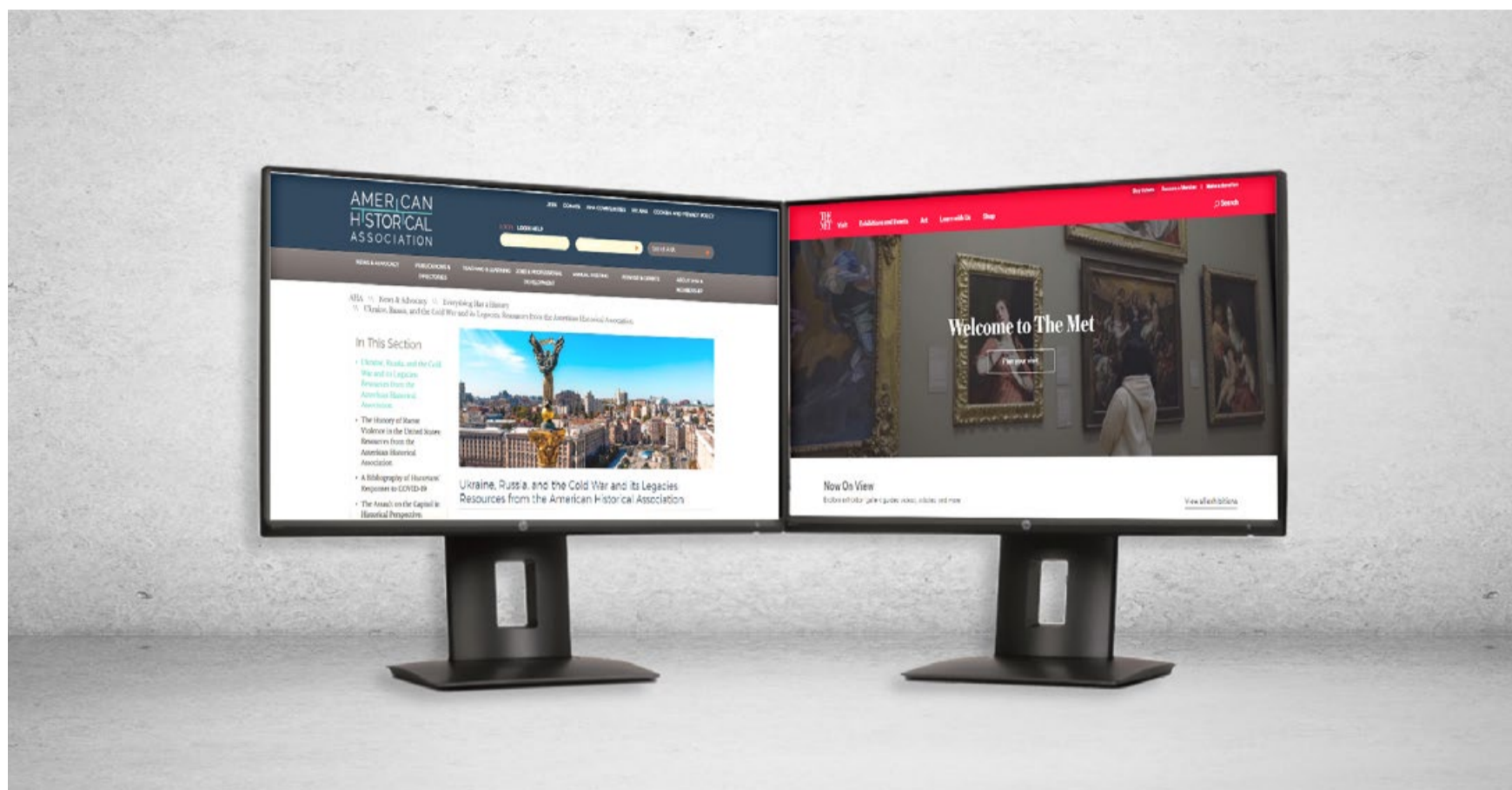
Odnos levo-orijentisanih političara, umetnika i intelektualaca od kraja Prvog svetskog rata do kraja šezdesetih prema pitanju homoseksualnosti istražio je Aron S. Lecklider u svojoj najnovijoj monografiji „**Love's Next Meeting**“. Lecklider je profesor američkih studija na Univerzitetu Masačusetsa u Bostonu i stručnjak je za savremenu kulturnu istoriju SAD. Svoju knjigu zasnovao je na raznovrsnoj arhivskoj, memoarskoj i književnoj građi.

Kroz osam tematskih poglavlja on prikazuje složen odnos levice prema homoseksualnosti po brojnim pitanjima, poput rada, ženske emancipacije, antifašizma i kulture. Njegovo istraživanje pokazuje da je dobar deo američke levice blagonaklono gledao na seksualne manjine i da je doprineo njihovoj vidljivosti. Leckliderovo delo predočava probleme odnosa političkih i seksualnih disidenata u SAD i podseća da je borba za seksualnu emancipaciju tek deo šireg emancipacijskog procesa.

Jennifer Ratner-Rosenhagen, **American Intellectual History. A Very Short Introduction**, New York: Oxford University Press, 2021.

Od 1995. godine Oxford University Press objavio je preko 650 tomova serije uvodnih studija – „**Very Short Introduction**“. Prošle godine objavljen je uvod u američku intelektualnu istoriju, koji je široj naučnoj javnosti namenila Dženifer Ratner-Rozenhagen. Autorka je istoričarka i profesorka na Univerzitetu Viskonsina u Medisonu. Istaknuta je ekspertkinja za američku intelektualnu istoriju i istoriju ideja, o čemu svedoče njene prethodne monografije „**American Nietzsche**“, u kojoj je analizirala recepciju nemačkog filozofa u SAD, i „**The Ideas That Made America**“.

Knjigu „**American Intellectual History**“ autorka je napisala sa ciljem da podstakne čitaoca da razmišlja o tome kako se nekada razmišljalo, koji su bili istorijski uslovi za nastanak i razvoj ideja, i kako su intelektualci uticali na istorijski razvoj. Taj cilj ona želi da postigne hronološkim predstavljanjem različitih faza intelektualnog razvoja na teritoriji današnjih SAD, od pretkolonijalnog perioda do današnjice koju menja globalizacija. Autorka zaključuje knjigu primetivši da se u intelektualnim krugovima već vekovima trađa za definicijom Amerike, koja zbog svoje složenosti uspeva da nadiđe svaki kalup i da svakoj generaciji bude plodno polje za nove debate o američkim ciljevima i vrednostima.

The American Historical Association

<https://www.historians.org/ukraine-russia-resources>

Američka istorijska asocijacija osnovana je 1884. godine i više od jednog veka predstavlja najznačajniju organizaciju američkih istoričara. Među aktivnostima ove institucije, prepoznate kao centralne za afirmaciju istorijske nauke, nalaze se publicistička delatnost, organizacija skupova, umrežavanje naučnika, arhivista, nastavnika i unapređenje školskih kurikuluma. Svesna uloge istorije u javnom diskursu, Američka istorijska asocijacija podstiče i ohrabruje koncept prema kome ona predstavlja angažovanu naučnu disciplinu. Asocijacija polazi sa stanovišta da pravilno razumevanje sadašnjosti podrazumeva poznavanje šireg istorijskog konteksta, te je u svetlu aktuelnih globalnih zbivanja, osudila rusku invaziju na Ukrajinu i Putinovu upotrebu istorije kao argumenta za otpočinjanje ratnih dejstava. Radi sagledavanja istorijske perspektive konflikta kome svedočimo, Asocijacija je na stranici koju predstavljamo objavila veliki broj izvora i materijala koji rasvetljavaju različite aspekte rusko-ukrajinskih odnosa. Među njima se nalaze izvori koji mogu biti korisni istraživačima i novinarima, pružajući širi kontekst rata u Ukrajini kroz različita razdoblja, od Ruske revolucije, preko Hladnog rata do danas. Sa željom da podstakne diskusiju na temu ratnih sukoba, uzroka koji su do njih doveli i anticipiranja globalnih posledica koje može imati, Asocijacija je predložila listu nastavnih materijala kako bi učenici i studenti bolje razumeli realnost kojoj svedoče.

The Metropolitan Museum of Art

<https://www.metmuseum.org/>

Ukoliko boravite u Njujorku, Muzej umetnosti Metropolitan svakako zaslužuje da se nađe na listi obaveznih kulturnih ustanova koje treba posetiti. Smešten na dve atraktivne njujorške lokacije, ovaj muzej, koji datira iz 19. veka, čuvar je jedne od najdragocenijih umetničkih kolekcija na svetu, u okviru koje se nalaze dela Vinsenta van Goga, Pola Sezana, Pabla Pikasa, Džeksona Poloka i mnoga druga. Proučavaoci i ljubitelji umetnosti obilaskom muzeja mogu se upoznati sa slikama, skulpturama i artefaktima koja predstavljaju različita geografska podneblja i vremenske epohe od drevnog Egipta, antike, srednjeg veka ili moderne američke umetnosti. Digitalna platforma na kojoj je smešten Muzej umetnosti Metropolitan na impresivan način demonstrira kako muzej može „oživeti“ u virtuelnom prostoru. Zahvaljujući digitalizaciji, koja se obavlja od 2013. godine, posetiocima je danas posredstvom ovog vebajta dostupno oko 400.000 fotografija muzejskog sadržaja. Digitalizovani materijal se nalazi u otvorenom pristupu i moguće ga je pretraživati odabirom vrste umetničkog dela, geografske lokacije, epohe kojoj pripada ili odeljenja u kome se nalazi. Edukativna misija na temelju koje je nastao Muzej umetnosti Metropolitan, očuvana je i kroz digitalnu platformu. Istraživačima i studentima su na raspolaganju digitalni istraživački centri i biblioteke, dok će nastavnicima biti naročito korisne preporuke i edukativni materijali za rad u učionici.

Newsletter
Vol. 27
mart 2022.

Najave konferencije konkursi

National Jazz Appreciation Month (JAM)

Nacionalni mesec džeza (JAM) proslavlja se od 2001. godine zahvaljujući Smitsonijan Džezu (Smithsonian Jazz) Nacionalnog muzeja američke istorije. Tokom aprila se već dve decenije proslavlja neverovatno nasleđstvo i istorija ovog muzičkog pravca, a takođe se ohrabruju mladi umetnici i muzičari da svojim radom doprinesu daljem razvoju i širenju džeza. Ove, 2022. godine tokom Nacionalnog meseca džeza fokus će pasti na afrokaripsku muziku i na uticaj džeza na razvoj jednog posebnog pravca koji je prepoznat kao Latino džez. Više informacija o Nacionalnom mesecu džeza možete pogledati na priloženom linku:

<https://americanhistory.si.edu/smithsonian-jazz/jazz-appreciation-month>.

National Poetry Month

Nacionalni dan poezije u SAD obeležava se od 1996. godine zahvaljujući Akademiji američkih pesnika (Academy of American Poets). Pored Nacionalnog meseca džeza u aprilu se u Americi proslavlja i poezija kao značajan i neodvojiv deo američkog kulturnog nasleđstva. Zvaničan slogan ovogodišnjeg Meseca poezije je „There's a poem in this place“. Na veb sajtu Akademije američkih pesnika možete pogledati detalje u vezi sa Nacionalnim mesecom poezije, ali i zanimljive ideje kako možete proslaviti ovaj mesec online, kod kuće ili u učionici:

<https://poets.org/>.

Fulbrajt programi

Do 11. aprila otvoreni su konkursi za prijave za Fulbrajt stipendije za studente doktorskih studija, kao i za studente sa završenim osnovnim studijama! Detalje o konkursima pogledajte na priloženim linkovima.

Fulbright Non-Degree Research Program for Doctoral Students 2023-2024

<https://bit.ly/3LrPKPr>

Fulbright Graduate Study Program Competition 2023-2024

<https://bit.ly/3Do2ZKU>

